

# SLOVENSKE NOVINE.

Odgovorni Vrednik: Profesor Valentin Kouček.

Slovenske novine pridejo vsaki četrtek na sveto; cena za četrtinko leta 1 gold.; po pošti 1 gol. 10 kr. sr.  
Za plačilo se tudi oznanila razglasijo.

Tečaj II.

V Cell 8. Svečana 1849.

List 6.

## Štajerski deželski zbor.

(Na dalje.)

Vse, kar je kmet dosedaj v natori vdajtoval, se ce tlaka, desetina, kazen, kuplevnik, go... a i t. d. se bo po nizkih cenah v denarje... čunilo ino po pet procentov v kapital... acnilo. Tega kapitala ni treba kmetu nikdar plačati, ampak plačoval bo le 3 procentne obresti skoz 42 let, ino njegov grunt bo vsih dosedajšnih tež prost. — Postavim neki kmet issa slo obtežen grunt; — tlaka bi v denarju znesla v enim letu 5 goldinarjov, (jeden dan tlake na kake 4 kračerje srebra pride), desetina, bi znesla 10 gold., kazen ino druge davšine tud 10 gold. To znese vkup 25 goldinarjov na leto; to v kapital spremeneno po 5 procentov stori 500 goldinarjov. Od tih 500 gold. plača kmet le tri procente, namre 15 gold. Kmet bo imel dvojni dobiček: prvi se bodo satorne davšine veliko nižje zrajtale, kakor so sedaj v eni, ker so se katastrofne cene za razmero vzle: — (mernik pšenice znese v nekterih soseskah po katastro 1 goldinar) —; drugi dobiček je, da bodo kmeti le tri procente plačovali; dva procenta proti sedaj, ktera se bota z letnimi ostankami stanovskega domačega premoženja porovala. To stanovsko Štajersko premoženje zuese blizo 20 milijonov gold. srebra. Te tri procente rešivnega kapitala plačuje kmet 42 let v rešivno denarnico, ktera bo grajsake odkodila. Od tega govorta 20. ino 21. paragraf ki se tako glasita:

§. 20.

„Dolžni priuša k rešovanju za izrajtan težorešivni kapital z tem, da letno tri od sto plača [za rešivni znesek, kter sjeга zadene.

Dva od sto se plačata in urbarsko denarnico potegneta skoz letne ostanke stanovskega domačega premoženja, skoz povračila, ktera mora deržavna denarnica stanovam plačati, in če se ni zadost, skoz občinske donoske cele dežele.“

„Letna davšina se plačuje v urbarsko-rešivno-denarnico od dolžnih pod imenom „urbarska štibra“ s cesarskim davkami vred in v ravno tistih bristih.“

§. 21.

„Tekej imenovana urbarska štibra, ktera nastopi namest dosedajšnih urbarskih, desetinskih in drugih davšin, mora, kakor hitro se rešivni kapital čisto poplača, precej, in zcer nar dalje v 42 letih popolnoma nehati.

Vsakemu dolžnemu je prasto (pripušeno) skuz vikse letne plačila alj položenje primerjene odkuplívne šume od imenovane urbarske štibre v majnoemu času alj precej popolnoma se rešiti.“

Ako bi nekdo ne hotel 42 let čakati ter bi hotel svoj grunt precej alj pa v enih letih rešiti, pa se veliko menj plača. To je tako:

Ako bi ti trije procenti, ktere mora kmet 42 let plačovati za eno leto 1 goldinar znesli; in če bi kmet hotel ta goldinar za eno leto naprej plačati, ne plača celga gold. ampak le 35 krajcarjov, — ino to gre tako dalje, kakor nam sledeča tabela razjasni.

## Rešivna šuma

za znesek enega goldinarja, ki se skoz več let odrajtuje, ako se zneski, ki v denarnico dohajajo, po 4 od sto cenijo.

Za	1 leto naprej	namest 1 fl. — fl. 58 kr.;
2	2	1 53
3	3	2 47
4	4	3 38
5	5	4 27
6	6	5 15
7	7	6 —
8	8	6 51
9	9	7 26
10	10	8 7
11	11	8 46
12	12	9 23
13	13	9 59

pisma (Staatsschuldverschreibungen) v srebru, za ktere dežela dobra stoji; obresti tih dolgov se morajo plačati od urbarsko-rešivne - denarnice po pretečenih kvartah na neštemplane kupone.

§. 19.

Deržavne dolžne pisma, ktere so pooblastenim za odkodovanje van daue, se morajo skuz vadlo v polletnih bristih od urbarske - rešivne - denarnice za gotove denarje pokupiti, in tako s časama poplačati.

Ta dva paragrafa se morata tako zastopiti: kmet bo plačoval v odrešivno denarico; grajšak dobi za svojo odškodno dolžne pisma, za ktere dežela dobra stoji. Te dolžne pisma bo denarnico časama za gotove denarje nazaj vzela. Ker bodo kmeti vsako leto le nekaj plačali, torej tud denarica ne bo mogla vsem grajšakam v prvem leta zadosti storiti; ampak denarica bo le tiste pisma poplačala, ktere vadla zadue. Obresti pa grajšaki vsake kvatre dohijo, to de le 4 od sto.

**Deržavni zbor.**

Kar se je od odloženja deržavniga zbora pripovedovalo, je bilo mesce prazno.

V sejah 23. in 24. so bili daljši razdelki podstavnih pravic na dnevni redu, in zbor je naslednji (3.) razdelk prijel:

„Ravnanje pred obsojajočim sodništvam v civilnih in kaznovavnih rečeh je očitno in ustno. Izjeme postava odloči.“

„V kaznovavnih rečeh volja tožbeno ravnanje. Prisežne sodbe (porote) sodijo vsigdar čez hudodelstva, politiške in tiskarske pregreške.“

„Nihe se ne sme vdrugič v isprašovanje vneti zavolje kaznivredniga djanja, glole kteriga ga je prisežna sodba za nedolžniga izrekta, razm pri overčenju celiga ravnanja.“

V seji 23. je poslanec Zbyševski storil nagli predlog, de bi se tisti del avstrijske armade na Laškim (ne pa na Ogerakim in drugod), kteri iz dežela, pri sedajni zboru v Kromerizu že nadomestvanih, ishaja, povabil, tri poslance k deržavninu zboru izvoliti. Skoraj celi zbor je ta predlog podpiral, dali so ga natisniti in kmalo (24.) pride v posvetovanje (dnevni red).

Ceski poslanec g. Klauđi je prašal ministra pravice, kdaj de bo svojo objubo spolnil, in vse tiste spise izročil, kteri so se zbrali zavolje Prazkih dogodob mesca Rožnjeveta, de se hudobnimu obrekovanju in gerdenju českiga naroda enkrat meja stavi. —

Na vprašanje gosp. Ambroža zavolj gojzdnih pravic, je odgovoril minister Stadion: „de te pravice še ostanejo, kakor so hile poprej, dokler ne bo ta reč popolnoma dokončana; — de pa kmetje predčelje se gali ne bojo, nasproti pa tudi de ne bojo grajšine kmecan njih pravice kratile, se imajo gojzadne postave zvesto spoštovati.“

Gosp. Ulepič je v zboru vprašal ministra: „ali se bo v Lublani vsesčelise (Universität) napravilo, kter je za obširni obsegiek slovenskih dežela tako potrebno.“ Če ima enakopravnost (Gleichberechtigung) resnica biti, morajo slovenske dežele vsesčelise dohiti, kter pravo osikanje jezika in izobraženje splošno v narodskim dalu zamore le iz vsesčelisa izvirati. — Željno pričakuje cela Slovenija odgovora ministrakiga!

**Iz Ceļa.**

Zvedili smo, da pride naš poslanec na deržavnemu zboru v Kromerizu, g. Matija Zupanec, to dni domu, ino da hoče od deržavnega zbora odstopiti, ker je vonder enkrat spoznal, da se na zboru več umetnosti potrebuje, kakor se od nekoga kmeca, če je še tako bistre glave terja. Ta novica naz je toljko več razveselila, ko so Celskih voliteljev se si ne eden za gospoda Zapanca oglasil, tud ni nobeden vmed nami tako abotca bil, da bi bil v tega g. poslance kedaj zavpual. Ampak prositi ino zarotiti smo ga hotli pri ljubezni do naše vsih domovine, da bi deržavni zbor zapustil. Povedati smo mu hotli, če ima še kako iskricco ljubezni do naše domovine v srcu; če mu Avstrie obstoj ino blagor, zoper kar je toljkrat v svoji nespameti oglas dal, še kaj pri srcu leži, da naj bi vonder, svojo nečestojubst ino odročnost za zbor spoznavši odstopil, ino drugemu, za to reč bolj pripravnemu prepustil ti sedeč, na kterga 75 tautent Slovincov z ojsnimi očmi gleda.

Slava tedaj našemu gospodu poslancu če pristovolja odstopi. ii.

**Novičar iz Lublane.**

Somnej v Lublani o sv. Pavla je bil zavolo dveh rečeh inucenit: vreme je bilo kakor spoudnadi, kupcov pa je bilo toljko, de kramarji že davnej niso toljko skupili, kakor ta somnej: to je znamnje, de je še veliko denarja med ljudi, čeravno so večičle le s popirjem karantali. (Novice.)

**Nova ministrska včasa.**

Gojzadne pravice posestnikam varovati, je ukazalo ministerstvo, de v varstvo gojzdvov postavljenu gojzdniki (gorniki ali barčnarji) in čuvaji gojzdvov, nej so v cesarski ali necesarski službi, morajo priseči. Takim v prisego vzetim varčam se ima potem vse verjeti tudi brez družih prič, kar bojo v svoji službi govorili in povedali — ako se sklicie, de od svoje zatožbe nobeniga kmetniga družička nimajo pričakovati. Zavolje svoje lastne varnosti zanjjo v službi puška in zračni metli, kteriga orožja se pa smejo samo v pravici sili poslužiti.

Za to, kar srenje ali sosenske iz svojiga lastniga premoženja zdajo ali delajo, jim ni treba prihodnjic več vikšiga dovoljenja iskati. (Novice.)

### Nar novejši novica.

Ravno zdej je dobila Lublanska kmetijska družba ministerski ukaz, da ima konec prihodnjiga mesca na Dunaji veliki kmetijski zbor biti, h katerimu se ima iz vsake dežele nar več 6 poslancev poslati. (Novc.)

Po sprejetih pismah bo Dr. Rausser proš in vodja orientalske Akademie na Dunaj z škofa v Gradecu postavljen.

Ali so že v Frankobrodu zvolili cesarja?

Še ne. Pogovarjali so se, ali ga bi zvolili s tem, da bode cesarska krona v njegovih Familiji sniras ostala, da bi očeta vselej sin nasledoval, pa večštevilstvo zbornikov ni tega dovolila. Tako so 2) tudi zavrgli načert, cesarja zvoliti na čas njegoviga življenja, 3) ga zvoliti na 12 let, 4) na 6 let, 5) na 3 leta. Tako jim ni vole cesarja voliti. Tudi prav!

Jclaciču so, po pismah iz Pešta 22. t. m. v Kečkemetu mož iz Scegedima naproti prišli, mu povedat, da se mu hočejo podvreči.

V Rimu je še vse per starim. Papež je sicer vse, kateri na verhu punitarske vlade stojijo, iz cerkvene družbe pchnil, pa jih malo gine, kir jim je vse eno, ali so udi cerkve ali ne. Ko bi bli ti mož pravi katoliški kršćani, se bi ne bli prederznil, svoje roke po lastnini cerkveniga paglavarja stegati, ktero že rimski papeži več ko 1000 let posedijo. — Ne bo dolgo, upamo, in se bo vse spremenilo. Versi Avstrianci, Francozi, Spanjoli in Neapolitanci so že namenjeni proti Rimu se podati; za tega volo bode resnično 80000 vojsakov še k armadi Radeckitovi marsiralo. Francozov je pa že v svojih barkah 10000 per laški zemli perpravlenih. Tudi Rusi bi radi tje se podali. Neapolitanci stojijo s svojim vojskalni na Rimskih mejah. Potem se bode punitarjam tako godilo, kakor Košutu in njegovim nesrečnim pomagavcam. Bog daj srečo!

### Novo.

Naš mladi cesar se je v Holomcu pred nekim dnevam v stacuno sam podal, več reči nakupit; bil je v mestjanskim oblačilu, brez vsega znanstva. —

V Pragi je z 367 nasproti 55 glasov češki jezik bil izvolen, v katerim se ima per 6. narodnim bataljoni komandirati. —

Naši Banknoti so na Ogerskim visoko veljavni. Za nje plačujeja po 5 — 10 procentov z ogerskim namreč. —

Frankobrodsko ministerstvo na horusskim malo kredita imx. Zamenjke (Wechsel) tajistiga za 30,000 tolerjev ni deržavna denarsica hotla plačati.

Naš zbor v Kromerizu bi rad od talijanske armade 3 poslance k sobi dobil. Zakaj nek? On je ja pred nekim mesencam vojsake le plačnuo blapce samovladarjov imenoval, in Radeckita, Vindisgreca in Jelaciča ravno tako z blatanu ometoval! —

V Gacti je 6. prosenca neki hudobnec na krala Neapolitanskega strelil, pa le njegoviga konja zadel, kteri je ko da bi trenil mertov na tla padel. Moriveca so hitro poprijeli.

V Zagreb pridejo vsaki dan uradniki in oficirji, kteri so Madjarom odšli, in jim vse svoje reči pustili. Pravijo, kak strašno se jim je godilo. Bi ne bilo verjeti, kaj so morali cesarja zvesti mož prestati, ko bi se na njih obličja, na katerimu se strah in trepetanje pred smertjo pozna, ne vidlo, da resnico govorijo. Eden je pravil, da so ga štirkrat pod vesilnice peljali; drugi pove, da so ga hudo imeli, suvali in butali, ko so ga vjetga v Pest peljali. Ko so zvedili, od prihoda naše armade v Pest, so se njim od samiga veselja, da so rešeni iz rok rabelnov solze po licu vliče. J.

### Deržavni zbor.

Deržavni zbor v Kromerizu na Markim obstoji iz sledečih členov, kteri imena bodemo v Novinah na znanje dati.

#### Ministrov je 8.

1. Feliks knex Švarcenberg, ministerski predvednik.
2. Franc grof Stadion, minister notrajnih opravil.
3. Alekszander Bach, minister pravdivstva,
4. Filip baron Krass, minister donarstva.
5. Franc baron Kardon, minister vojsniveza.
6. Vitec Brnk, minister kupnje.
7. Ferdinand slahni od Thinsfeld, minister kmetijstva.
8. Franc baron Kuzmer, minister brez posebnega sporčila.

Predsednik deržavnega zbora:  
Franc Smelka, Polski poslanec.

#### Zapisovateljji:

1. Ignac Štecl, poslanec Moravski.
2. Luka od Cvikle, poslanec Tirolski.
3. Karel Ulepič, poslanec Krajanski.
4. Eduard baron Kavalkabo, poslanec Stajerski.
5. Karel Wiser, poslanec goru-Estrajski.
6. Karel grof Gleispah, poslanec Stajerski.

#### Poslanci:

Stajerska dežela je postala 21 poslancev:  
Kavalkabo Eduard, baron, c. k. vradnik, je zapisatelj, zvolen v Gradcu.  
(Dominkuš Andrej, askerbnik dohodkov (Rent-Verwalter) zvolen v Ptuj, d. \*)

\*) Čerka d. posrni, da na drugi strani sedi; verku l pa leva stran posrni.

Egellehofer Meklavč, najemnik grajsine v Lubenu; l. Forher Meklavč, purgarmeister, sv. v Judenburgu; d. Gleispah Karel, graf grajski sv. v Feldbahu, zapiskatelj.

Halm Jožef, gruntal posestnik, sv. v Lipnici; l. Königshofer Karel, grunt. posestnik, sv. v Gradcu; l. Krajnc Jožef, Dr. pravice, sv. v Slovencu-Gradcu; d. Nikl Jožef, grajski sv. v Gleisdorfu; l. Miklosič Franc, Dr. pravice, sv. pri St. Lenardu; d. Plicker Franc, kantonski komisar, sv. v Rottenmanu; l.

Sprecher Alojz, Dr. pravice, sv. v Sivnici; l. Zapane Matija, grunt. posestnik, sv. v Celi, l. Seiber Alojz, grunt. posestnik sv. v Vojsbergu; l. Sturm Karel, grunt. posestnik, sv. v Koojicah; d. Thinsfeld Ferd. slahnik, minister, sv. v Gradcu. Trumser Peter, škofal - Adjuant, sv. v Hartbergu; l. Wiesbauer Franc, profesor, sv. v Wajcu; d. Wajtek Franc, vradnik, sv. v Wildonu; l.  
3 poslanci nista na zboru pričajoča.

### Krajska ino Koroška dežela posileto 17 poslancov:

Ambrož Miha, kantonski komisar, sv. v Radolcu; l. Fleck Horic, slahnik, c. k. vradnik sv. viločevci; d. Gejer Jur, trgovavec, sv. v Litni - Peči; d. Gradl Matevč, grunt. posestnik, sv. v Novum - mesta; l.

Jancič Jožef, Dr. pravice, sv. v Špitalu; l. Kavčič Matija, pravdar, sv. v Lublani; l. Lanner Tad., grajski sv. v Celovcu; l. Lavfenstcin Ant., c. k. krogni poglavar, sv. v Višni - garni; l.

Mathis Maks, slahnik, pravdar, sv. pri St. Mohorju na Koroškini; l. Nagelo Kaj, gruntal posestnik, sv. v St. Vidu l. Rak Jožef, c. k. apclacijski svetovavec, sv. v St. Andreju; d.

Sall Jožef, c. k. vradnik, sv. v Belaku; l. Sever Janex, gruntal posestnik, sv. v Škofiji-Luki; d. Ulepčič Karel, c. k. vradnik, sv. v Postojni, zapiskatelj.

3. Poslanci niso na zboru pričajoči.

### Iz Primorja. (18 poslancu.)

Černe Anton, d. Defranceschi Karel, l. Golbi Ferdinand, d. Gorup Anton, l. Hagenauer Janex, l. Madonica Anton, l. Pitteri Janex, l. Spangher Janex, d. Vidolič Fran., l. Wlach Jožef, l.

3 Poslancu nista pričajoča.

### Iz gorne Avstrije. (20 poslancu.)

Brandl Matija, l. Halter Jožef, l. Herndl Matija, l. Haemer Janex, l. Klausner Miha, l. Kreil Franc, d. Lasser Jožef, l. Leithner Miha, l. Lindinger Jur, l. Meindl Jur, l. Meyer Miha, l. Natterdorfer Jožef, l. Peitler Franc, l. Peyr Anton, d. Plass Janex, l. Sontag Leopold, l. Vacano, l. Wiesbauer Kajnar, l. Wiser Karel.

1 Poslanec ni pričajoč.

### Iz dolne Avstrije. (37 Poslancu.)

Bach Aloksander, Bauer Jur, l. Brasl Rud., l. Dobhof Anton, l. Eichel Janex, l. Fitchhof Adolf, l. Frič Jiljur, l. Furst Ferd., l. Duster Anton, l. Goldmark Jožef, l. Heigl Andrej, l. Krause Karel, l. Kudler Jožef, d. Leithner Janex, l. Marcher Miha, l. Müller Jožef, l. Neumann Leop., l. Neuwall Albert., l. Pochler Jožef, l. Parischer Adolf, l. Rauscher Ferdinand, l. Rigler Jožef, l. Scherer Janex, l. Schmitt Franc, l. Schuselka Franc, l. Schwarzer Ernest, l. Steinsinger Tomaz, l. Teufel Franc, l. Thar Miha, l. Vietzold Ernest, l. Wesenberg, baren, Wildner l. Zöpl Franc, l.

4 Poslanci niso pričajoči.

(Nared. Noviny.)

### Učence se išče.

Ješ išem za moje opravilo učence (tercianta). On ne sme starejši biti kakor 12 — 14 let, ina mora skazati znati dobre šolske sprilbe posebno pa veroznanstva in zaderžanja; tudi mora slovensko in nemško govoriti.

Rečno ga vzamem. Druge pogođe se zveže per meni po potražev prastih pisnah.

V Lublani 22. prosenca 1899.

Jozef Gionchini,

bukvar in prodajavec umetajskih in muzikaljskih reči.

### V Celjski fari so vmerili. Prisencu:

7. Gospodična Marija Hipš, iz Radgone, 30 let stara, v Celi Nro. 12.
8. Gospa Jozefa Sturm, dimnikarja vdova, 60 let stara, v Celi Nro. 18.
9. Elizabeta Bozenberger, založnikova žena, na Erzgu Nro. 15.
9. Martin Gorček, 80 let star, v Kolnici Nro. 14.
9. Peter Musceri, kojnik regimenta Krea, 23 let star.
10. Simon Bleševič, vojski granicarskiga Erdoškiga regimenta 26 let star, oba v soldatkinmu špitalu.
10. Gospod Adolf Kirber, grajskiški uradnik, 63 let star, v Celi Nro. 133.
12. Anton Vedjak, vojski H. bataljona Demjjskih dobrovoljcov.
14. Luka Despotovič, vojski granicarskiga Erdoškiga regimenta 22 let star, oba v soldatkinmu špitalu.
14. Anna Vročko, oserca 61 let stara.
14. Maria Kolar, oserca na Dobrovi Nro. 9, 68 let stara, obe v špitalu na Nro. 133.
14. Častivroden gospod pater Franc Humpol, duhovnik kapucinarskiga reda, bivši provincijal, 53 let star, v kapucinarskemu klostru.
16. Helena Vidmajer, oserca, 70 let stara, na Lobilnici Nro. 13.
16. Maria Kovac, oserca bli, 8 let stara, na Gradcu Nro. 7.
17. Gospa Barbara Hoenig, rudarskiga ogleda v dova, 65 let stara, v Celi Nro. 92.